

Stand van zaken Landelijke Werkgroep Bevoegd

Inleiding

Bevoegdheden zijn geregeld in wet- en regelgeving. In de WVO (Wet op het Voortgezet Onderwijs) is dit vastgelegd. Van hieruit is dan ook OCW verantwoordelijk voor deze wet- en regelgeving.

Knelpunten rondom bevoegdheden in het vo en vso worden besproken en opgepakt in de Landelijke Werkgroep Bevoegd (LWB) in deze werkgroep zitten vertegenwoordigers vanuit:

- OCW
- AOB
- CNV
- VO-raad
- PO-raad (vertegenwoordigt ook de sectorraad gespecialiseerd onderwijs)
- MBO-raad
- Sectorraad Pro
- Vereniging hogescholen
- SPV (stichting platforms VMBO)
- LOBO (landelijk overleg lerarenopleiding basisonderwijs)
- UNL (universiteiten van Nederland)
- FVOV (federatie van onderwijsvakorganisaties)

Dit is een belangrijk orgaan. Alle voorstellen rondom bevoegdheden gaan langs de LWB. Daarnaast brengt de werkgroep verslag en advies uit aan het bestuurlijk overleg 'Lerarenaanpak'.

In april 2022 is het onderwijsakkoord 'samen voor het beste onderwijs' gesloten. Hierin werden afspraken gemaakt over o.a. de betere salarissen, extra subsidies en werd er ook besloten bevoegdheden op te pakken om hiermee het lerarentekort te bestrijden. Naar aanleiding van dit akkoord is er een debat over het lerarentekort gekomen en zijn er ook verschillende moties ingediend. Zo waren er vanaf dat moment veel initiatieven die invloed hadden op het thema bevoegdheden.

Als Sectorraad Praktijkonderwijs zijn we steeds direct danwel indirect betrokken geweest bij overleggen en initiatieven. Wat het echter complex maakt, is dat alles wat met bevoegdheden te maken heeft, wetstrajecten zijn, die lang duren. Ook heeft het lang geduurd voordat er structuur kwam in de verschillende actielijnen.

Middels deze memo geven we een overzicht van de belangrijkste actielijnen die nu actueel zijn voor het praktijkonderwijs.

1. Voorstel voor verdiepende gesprekken over de wijziging koppeling bevoegdheden aan praktijkgerichte vakken in het vmbo (regulier en vso) en pro

Inleiding

In het bestuurlijk overleg strategisch lerarenbeleid van december 2023 is besloten dat er een wetswijziging wordt ingezet op de bevoegdheden voor de praktijkgerichte vakken in het vmbo (regulier en vso) en pro. Hiervoor is een voorstel ontwikkeld door de Landelijke

Werkgroep Bevoegd (LWB). Voor de praktijkgerichte vakken in het vmbo en pro is het bevoegdheidsstelsel in sommige opzichten onvoldoende flexibel. De vorm en inhoud van deze vakken ontwikkelen zich dusdanig snel dat de lerarenopleidingen zich steeds moeten aanpassen, de examenprogramma's regelmatig worden vernieuwd en nieuwe vakken continu worden ontwikkeld. Dit leidt ertoe dat het binnen het bestaande bevoegdheidsstelsel te moeilijk is om voldoende praktijkdocenten bevoegd te maken en te houden. Het ministerie van OCW is begonnen met een wetswijziging om de bevoegdheden van deze praktijkgerichte vakken te verbreden van de huidige 10 vmbo-profielen tot vijf bevoegdheidsclusters.

Doel

Het voorstel is op hoofdlijnen ingevuld, maar er moeten nog een aantal uitwerkingsvragen worden beantwoord. Er moet een verdiepings- en een concretiseringsslag plaatsvinden. Daarbij moet het voorstel nog uitgebreid worden besproken met leraren zelf en lerarenopleiders; hoe kijken zij tegen het voorstel aan, hoe werkt het concreet voor hen uit en welke gevolgen heeft het voor de inzetbaarheid en bekwaamheid. Op dit moment zijn we tot de volgende bespreekpunten gekomen:

- Hoe gaan de bredere bevoegdheidsclusters er precies uitzien?
- Wat moet er geregeld worden voor inzetbaarheid en bekwaamheid (waarbij we kunnen kijken naar het voorbeeld van het groene profiel)?
- Hoe werkt het voorstel uit in de praktijk en wat zijn zaken om rekening mee te houden?
- Wat betekent dit voor zittende leraren: komt er een overgangsregeling zodat ze ineens ook in andere huidige profielen kunnen worden ingezet? Wat is hun zeggenschap daarin?

2. Maatwerktraject voor vakmensen om les in beroepsgerichte vakken/ beroepsgericht onderwijs te geven in het vmbo, pro en (v)so

Afspraak in de werkagenda: we ontwikkelen een maatwerkprogramma voor vakmensen die het onderwijs in willen stromen.

Doelstelling: mensen met minimaal 3 tot 5 jaar ervaring in de beroepspraktijk kunnen na een tweejarige pedagogische en vakdidactische scholing bevoegd lesgeven in het desbetreffende werkveld.

Voor dit maatwerktraject wordt gedacht aan de volgende voorwaarden:

- Drie tot vijf jaar werkervaring in het betreffende werkveld
- Een aanstelling bij een school voor 0.4 fte, waarvan ten minste 8 lestaken
- Hbo werk- en denkniveau
- Een geschiktheidsverklaring waarin de verwachting wordt uitgesproken dat de kandidaat het traject binnen twee jaar met succes kan afronden

Vraagstukken:

- Inzetbaarheid: binnen volle breedte van een profiel/vak.
- Leidt het maatwerkprogramma tot een bevoegdheid die gelijk is aan tweedegraadsopleiding of alleen tot inzet bij betreffende school?
- Voor wie is dit maatwerkprogramma? Welke achtergrond en wat brengen zij in het onderwijs? Hierbij ook kijken naar de associate degree opleidingen.
- Vergelijking maken met het PDG in het mbo: wat nemen we wél en wat nemen we niet over van de pdg-mbo

- Verschil met de zijinstroomroute uitzoeken
- Instroomniveau: hbo- certificaat en/of aantonen hbo-denk en werkniveau via toelatingstoets?
- Is drie jaar werkervaring voldoende of halen we dan juist ook mensen binnen die uit teleurstelling over hun vak ervoor kiezen om leraar te worden? Alternatief: 5 jaar werkervaring.
- Is een geschiktheidsverklaring voor de aankomende leraar nodig? Zo ja, wie geeft deze af? Een lerarenopleiding of het bevoegd gezag?

3. Traject tot 'Groepsleerkracht 12+'.

Het ministerie van OCW signaleert een behoefte aan een groepsleraar die wordt opgeleid voor specifieke groepen 12-plussers in het praktijkonderwijs (pro), voortgezet speciaal onderwijs (vso), voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo).

OCW heeft op advies van de LWB een onderzoek laten uitvoeren naar de eisen waaraan een opleiding tot groepsleerkracht 12+ zou moeten voldoen.

Dit onderzoek is recent opgeleverd. Helaas hebben we moeten concluderen dat het onderzoek onvoldoende diepgang heeft, waardoor het weinig bruikbare adviezen heeft opgeleverd. Er zal in een komende LBW vergadering besproken worden hoe het vervolg eruit zal zien.

juni 2024